

Economisch dashboard installatiebranche - tweede kwartaal 2019

Economisch	Bouw	Installatiebranche
Hypotheekrente, > 10 jaar rentevast Stand: 2,84% Ontwikkeling ▲	Vergunningen woningbouw Stand: 57.529 Ontwikkeling: ▼	Resultaatverwachting 98% verwacht winst Ontwikkeling: ▲
Aantal verhuisde personen Stand: 465.934 Ontwikkeling ▲	Vergunningverlening utiliteitsbouw Stand: € 4.433 mln Ontwikkeling: ▲	Prijsniveau t.o.v. vorig kwartaal 60% hanteert hogere prijzen Ontwikkeling: ▼
Grondstofprijs van koper Stand: € 5.479 Ontwikkeling ▲	Aantal faillissementen Stand: 116 Ontwikkeling: ▼	Scoringspercentage offertes Stand: 53% Ontwikkeling: ▼
Consumentenvertrouwen Stand: -3 Ontwikkeling ▼	Loonindex Stand: 184,7 Ontwikkeling ▼	Orderportefeuille Stand: 7,6 maanden Ontwikkeling ▼
Producentenvertrouwen Stand: 6,7 Ontwikkeling ▲	Materiaalindex Stand: 170,5 Ontwikkeling ▲	

Toelichting ►

Toelichting Economisch dashboard installatiebranche Q2 2019

Economische groei terug naar normaal niveau

Nadat de Nederlandse economie in de afgelopen jaren flink gegroeid is (2,9% in 2017 en 2,7% in 2018), komt de Nederlandse economie dit jaar in rustiger vaarwater terecht. Het Centraal Planbureau CPB gaat in haar juni-raming uit van een economische groei van 1,7% in 2019. De dalende economische groei is vooral het gevolg van de aanhoudende internationale spanningen. Door de Amerikaanse handelsoorlog, een mogelijke no-deal Brexit en de economische en politieke situatie in Italië, groeit de export dit jaar een stuk minder hard dan in de afgelopen jaren. Toen was juist de export een van de belangrijkste aanjagers van de stevige economische groei. Daar staat tegenover dat de werkgelegenheid dit jaar verder toeneemt, de lonen stijgen en de overheid meer uitgeeft. Dit alles komt de binnenlandse bestedingen ten goede.

Consumentenvertrouwen neutraal, producenten nog altijd positief

Na een forse daling in het eerste kwartaal van 2019, is het vertrouwen van consumenten in de economie in het tweede kwartaal weer gestegen. In juni 2019 steeg het consumentenvertrouwen zelfs weer naar een neutrale stand van 0 punten en zijn er per saldo evenveel consumenten positief als negatief gestemd over de economische ontwikkelingen. Consumenten zijn zowel positiever gestemd over de algehele economische als over de eigen financiële situatie dan een kwartaal geleden. Ook vinden zij het weer een gunstige tijd voor het doen van grote aankopen. De belangrijkste reden voor het stijgende vertrouwen is de verder toegenomen werkgelegenheid. Zo hebben steeds meer mensen een baan en is werkloosheid gedaald tot een historisch laag niveau. Het vertrouwen van producenten in de industrie blijft daarnaast positief. Producenten verwachten in de komende tijd wel minder bedrijvigheid. Daarnaast wordt het vinden van geschikt personeel door de dalende werkloosheid ook steeds lastiger.

Meer verkochte woningen en afvlakkende prijsstijging

Waar de groei van Nederlandse economie dit jaar iets afvlakt, daar houdt de krapte op de woningmarkt onverminderd aan. Door de lage hypotheekrente is de vraag naar koopwoningen groot. Als gevolg van het meest recente besluit van de Europese Centrale Bank ECB om de rente tot halverwege volgend jaar ongewijzigd te laten, zal de hypotheekrente voorlopig op het huidige, historisch lage niveau blijven. Daardoor blijft het kopen van een woning financieel zeer aantrekkelijk. Nadat het aantal woningverkoop sinds het begin van 2018 nagenoeg onafgebroken gedaald is, steeg het aantal woningverkoop in het tweede kwartaal weer naar bijna 216.500 verkochte bestaande koopwoningen op jaarbasis. Met maandelijks zo'n 60.000 te koop staande woningen in de eerste maanden van 2019, blijft het aanbod echter zeer krap. Als gevolg van de grote vraag en het krappe aanbod stijgen de prijzen van koopwoningen verder door. Wel vlakt de prijsstijging momenteel verder af en zijn koopwoningen momenteel ruim 7% duurder dan een jaar geleden. Dat neemt niet weg dat niet alleen starters, maar ook steeds meer doorstromers een koopwoning niet meer kunnen betalen. Steeds vaker moeten kopers over een behoorlijke som eigen geld beschikken om de woning überhaupt te kunnen kopen. Dan blijft er dus (veel) minder geld over voor investeringen in de woning zelf, investeringen waarvoor met regelmaat de installateur ingeschakeld wordt.

Utiliteitsbouw motor achter groei bouwsector

De grote vraag naar woningen zorgt er echter niet voor dat ook de vergunningverlening voor nieuwbouwwoningen toeneemt. In het eerste kwartaal van 2019 daalt de vergunningverlening zelfs met bijna 8% ten opzichte van het kwartaal daarvoor en is de vergunningverlening in een jaar tijd zelfs met 14% gedaald. Daar staat tegenover dat de vergunningverlening in de utiliteitsbouw in een jaar tijd met meer dan 12% toegenomen is. De groei komt hier nagenoeg volledig uit de marktsector. Zo is de waarde van

de vergunningverlening voor gebouwen in de zakelijke dienstverlening in een jaar tijd bijna verdubbeld en ligt de vergunningverlening in de sectoren 'Handel en horeca' en 'Vervoer en communicatie' zo'n 30% hoger dan een jaar geleden. In de budgetsector groeit momenteel alleen van de vergunningverlening voor zorggebouwen significant (+18% ten opzichte van een jaar geleden).

Bouw in rustiger vaarwater

Door de dalende vergunningverlening in de woningbouw enerzijds en de stijgende vergunningverlening in de utiliteitsbouw anderzijds blijven de orderportefeuilles van aannemers B&U tamelijk stabiel. De (gemiddelde) werkvoorraad van installateurs schommelt daarnaast al meer dan een jaar rond een stand van 8 maanden werk. De ergste groeistuipe, zoals die in de afgelopen tijd voelbaar waren, lijken dan ook achter de rug en daarmee komt de bouw (ook) in rustiger vaarwater terecht. Inmiddels verwachten nagenoeg alle installateurs weer winst te maken en heeft het merendeel van alle installateurs de prijzen weer licht verhoogd. Het personeelsvraagstuk blijft echter wel een probleem voor de installatiesector. Zo neemt het aantal inleners bij installateurs toe, terwijl het aantal eigen krachten minder hard gestegen is dan vorig kwartaal.